

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de fractie van VOLT
de heer J.R.A. Ortjens

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP	DATUM	BIJLAGEN
Schriftelijke vragen inzake integrale europa-visie omtrent grensoverstijgend openbaar vervoer	1 juni 2023 Verz. 1 juni 2023	--
BEHANDELD DOOR (Caroline) Moust	TELEFOONNUMMER 043 350 46 16	ONZE REFERENTIE 2023.01106
E-MAILADRES Caroline.Moust@maastricht.nl	FAXNUMMER 043 - 350 4141	UW REFERENTIE ---

Geachte heer Ortjens,

Onderstaand treft u de beantwoording aan van de schriftelijke vragen die uw fractie gesteld heeft.

Vraag 1:

Heeft de gemeente Maastricht op dit moment een algemene Europa-visie voor de stad en haar regio?

- Welke wethouders dragen de verantwoordelijkheid voor (het verder ontwikkelen van) deze visie?
- Zijn er aangewezen ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor (het verder ontwikkelen van) deze visie?
- En zo ja, hoeveel en waar richten deze ambtenaren zich op?

Antwoord 1:

De gemeente Maastricht heeft geen algemene Europa-visie anders dan dat de gemeente zich ziet als een Europese stad waarbij Europees denken een uitgangspunt is. Zoals in de begroting 2023 aangegeven blijft het voor Maastricht belangrijk om allianties in de (eu)regio te vormen en te onderhouden, omdat dit bij kan dragen aan het realiseren van onze ambities onder andere door middel van het verkrijgen van Europese middelen. Netwerken als Tripool, MAHHL+ en de Euregio Maas-Rijn zijn hierin waardevol, maar ook goede relaties met onze directe buurgemeenten aan beide zijden van de grens. Dit Europees denken is vertaald in een aanpak langs de volgende actielijnen:

- Maastricht als werkplaats van Europa
- Grensoverschrijdende samenwerking met als doel het verminderen van grenseffecten
- Europese belangenbehartiging

Samen met partners als de Universiteit Maastricht en de Provincie Limburg heeft de Gemeente Maastricht de ambitie uitgesproken om van de Limburgse hoofdstad Maastricht dé werk- en ontmoetingsplaats te maken voor gesprek, debat, kennis- en visieontwikkeling rond Europese thema's. Dit komt onder meer tot uiting door de samenwerking van genoemde partners in het programma Maastricht Working on Europe.

Er zijn tevens meerdere internationale instellingen en instituten gevestigd in Maastricht, veelal met een Europese connectie; denk aan EIPA (European Institute for Public Administration) ECJ (European Journalism Centre) en ECDPM (European Centre for Development Policy Management).

DATUM
1 juni 2023

Er wordt actief ingezet op het ontwikkelen en onderhouden van een sterke band tussen en met deze instellingen.

Daarnaast richt Maastricht zich met actieve grensoverschrijdende samenwerking op het verminderen van grenseffecten, onder meer door samen te werken met de Euregio Maas-Rijn (EMR), steden in de Euregio (MAHHL+ samenwerking), via NOVI / NOVEX, via de Regiodeal, etc.

Via Europese belangenbehartiging, bijvoorbeeld via het Europese Comité van de Regio's of via de Interreg programma's, tracht Maastricht Europese fondsen en middelen te werven, specifieke grensproblematieken onder de aandacht te brengen en mee te denken over de uitvoerbaarheid van Europese wet- en regelgeving.

Zowel op Euregionaal als op Europees niveau geldt dat, thema's als mobiliteit, (kennis)economie, veiligheid, arbeidsmarkt, circulaire economie maar bijvoorbeeld ook specifiek de Einsteintelecoop, relevant zijn in de samenwerking.

a. Welke wethouders dragen de verantwoordelijkheid voor (het verder ontwikkelen van) deze visie?

Zoals gezegd is er geen algemene visie. In de hierboven beschreven aanpak staat samenwerking met Europese en Euregionale partners centraal daar deze zeer relevant is bij het realiseren van onze doelstellingen op r een verscheidenheid aan thema's. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de afzonderlijke portefeuillehouders en is daarmee ook een collegebrede verantwoordelijkheid. Meer specifiek per beleidsthema is de verantwoordelijkheid als volgt verdeeld: burgemeester Penn-te Strake (Veiligheid, Grensoverschrijdende samenwerking onder meer in MAHHL+ verband), wethouder Bastiaens (Ruimtelijke ontwikkeling, Cultuur), wethouder Pas (Wonen), wethouder Mackus ((Kennis)economie, Water, natuur en landschap), wethouder Fokke (Lobby), wethouder Meij (Arbeidsmarktbeleid), wethouder Aarts (Mobiliteit, Energie) en wethouder Bastiaans (Europa en de Euregio).

b. Zijn er aangewezen ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor (het verder ontwikkelen van) deze visie?

c. En zo ja, hoeveel en waar richten deze ambtenaren zich op?

Er zijn geen ambtenaren specifiek verantwoordelijk voor (de verdere ontwikkeling van) een algemene visie. De ambtelijke organisatie ondersteunt de afzonderlijke portefeuillehouders in de eerder genoemde aanpak. Medewerkers van het team Bestuurszaken en externe betrekkingen vervullen hierbij een coördinerende rol. Het meenemen van Europese en grensoverschrijdende dimensies in beleids- en visievorming behoort tot de taken van ambtenaren.

Waar in het verleden vooral afstemming werd gezocht op regionale schaal, is het voor een succesvolle aanpak steeds belangrijker om internationaal af te stemmen. We zien de Europese en grensoverschrijdende dimensie in bijna ieder beleidsveld belangrijker worden. Op diverse beleidsthema of projecten richten de medewerkers zich op het ontwikkelen en onderhouden van een samenwerkingsnetwerk met (overheids)partners, het informeren van die partners en steeds vaker ook het afstemmen van beleidsdoelen en activiteiten.

Daarnaast is de gemeente Maastricht is hosting organisatie van het Expat Centre Maastricht Region en het Grensinformatiepunt Maastricht.

Deze beide diensten zijn basisinfrastructuur voor de grensoverstijgende (Internationale en Euregionale) arbeidsmarkt en haar werkgevers.

Coördinator en advies/voorlichting maken deel uit van de gemeentelijke formatie.

Gemeente registreert voorts de Talent Coalition.

DATUM
1 juni 2023

*Hierbij wordt -in samenwerking met het Rijk- regionaal ingezet op het – voor Zuid-Limburgse werkgevers – makkelijker aantrekken en behouden van internationale werknemers en het behouden van internationale studenten voor de Zuid-Limburgse arbeidsmarkt en haar werkgevers.
antwoord op vraag B.*

Vraag 2:

Welke uitdagingen binnen de Maastrichtse Europa-visie vormen op dit moment de prioriteiten van het college?

Antwoord 2:

Bij de in antwoord 1 beschreven aanpak staat de samenwerking met Europese en Euregionale partners centraal. Het college richt zich daarbij op de volgende prioriteiten en/of thema's:

- veiligheid;
- grensoverschrijdende openbaarvervoerverbindingen van en naar Zuid-Limburg en Maastricht in het bijzonder;
- belemmeringen op de internationale & Euregionale arbeidsmarkt;
- internationale samenwerking tussen onderzoeksinstituten en bedrijfsleven en het stimuleren van de komst van de Einsteintelecoop met als doel het versterken van de kenniseconomie;
- samenwerking op het gebied van waterbeheer met als doel het verbeteren van de hoogwaterveiligheid en waterkwaliteit;
- samenwerking op het vlak vergunningverlening ten aanzien van de leefkwaliteit;
- netwerken in Brussel en de Euregio in het algemeen met als doel het vergroten van beleidskennis, meedenken met de uitvoerbaarheid van Europese wet- en regelgeving, versterken van belangenbehartiging en fondsenwerving.

Vraag 3:

Wordt grensoverstijgend openbaar vervoer gezien als één van deze geprioriteerde uitdagingen?

a. Zo ja, deelt het college de mening met de indieners dat het belangrijk is om te leren van fouten die op gemeentelijk, provinciaal en/of nationaal niveau zijn gemaakt in het verleden?

b. Zo ja, heeft het college op basis daarvan een herziene aanpak voor grensoverstijgend openbaar vervoer?

Antwoord 3:

Ja, zie ook antwoord 2. In het Coalitieakkoord 2022-2026 is als ambitie voor de middellange termijn benoemd: het aansluiten bij en bevorderen van regionale, provinciale en landelijke initiatieven op het gebied van grensoverschrijdend openbaar vervoer. Concreet zijn dit betere en snellere openbaarvervoerverbindingen met Luik/Brussel en Aken en Belgisch Limburg (specifiek Hasselt en Genk).

a. Zo ja, deelt het college de mening met de indieners dat het belangrijk is om te leren van fouten die op gemeentelijk, provinciaal en/of nationaal niveau zijn gemaakt in het verleden?

In algemene zin is het college met u van mening dat het verstandig is te leren van gemaakte fouten. Bij het realiseren van grensoverschrijdende openbaarvervoerverbindingen spelen ten minste drie randvoorwaarden een belangrijke rol:

- *Er zijn in de regel verschillende projectpartners met verschillende verantwoordelijkheden betrokken, een goede governance-structuur met onderling vertrouwen tussen de partners is hierbij onontbeerlijk.*
- *De techniek is een belangrijke factor die op orde moet zijn. Op het gebied van materieel (de treinen), beveiliging (inclusief bevoegdheden treinpersoneel) en infrastructuur (voldoende capaciteit) moeten verschillen tussen de verschillende nationale systemen opgelost worden. Dat kost tijd en geld.*

DATUM
1 juni 2023

- *De exploitatiekosten moeten worden gedekt. Zonder uitzondering gaan bij grensoverschrijdende openbaarvervoerverbindingen de kosten voor de baten uit. Soms gaat het om aanloopverliezen, soms gaat het om een jaarlijks terugkerend exploitatietekort die de initiatiefnemer moet dragen.*

b. Zo ja, heeft het college op basis daarvan een herziene aanpak voor grensoverstijgend openbaar vervoer?

Met betrekking tot het tramdossier ligt de prioriteit op een spoedige en zorgvuldige afhandeling van het dossier. Na de afronding zal de aanpak met betrekking tot grensoverschrijdend openbaar vervoer van en naar Belgisch Limburg onderwerp van gesprek worden. Uiteraard zullen hierbij ervaringen en lessen uit het verleden meegenomen worden.

Met betrekking tot de openbaarvervoersverbindingen met Luik/Brussel en Aken continueert het college haar aanpak. Maastricht is geen formele projectpartner, maar agendeert het college haar visie en wensen bij onder meer de provincie en het Rijk. Daarnaast wordt waar nodig de realisatie van openbaarvervoerverbindingen ondersteund met flankerend beleid en projecten. Denk hierbij aan het programmeren van functies (wonen, werken) nabij station Maastricht die bijdragen aan de toekomstige vervoersvraag, maar ook het doen van fysieke ingrepen die de stationsomgeving verbeteren. Voorbeelden hiervan uit het recente verleden zijn het realiseren van een ondergrondse fietsstalling, een stadsbusstation en internationaal busstation. Zie ook antwoord 4.

Vraag 4:

Wat zijn de korte- en lange-termijn-ambities van het college als het gaat om het verbeteren van openbaar vervoer tussen (Eu)regionale steden (zoals Sittard, Heerlen, Aken, Luik en Hasselt) en andere naburige Europese steden (zoals Keulen en Brussel)?

- a. Hoe sluiten deze ambities aan bij de bovengenoemde visie van het College?*
- b. Wordt er ook gekeken naar laaghangend fruit, zoals de drie-landen-trein of het doortrekken van de directe Brussel-Visé-trein naar Maastricht?*

Antwoord 4:

Zoals verwoord bij antwoord 3 heeft het college de ambitie om de openbaarvervoersverbindingen met Luik/Brussel en Aken en Belgisch Limburg (specifiek Hasselt en Genk) te verbeteren en versnellen. Daarnaast kijkt het college ook naar mogelijke verbeteringen voor nationale verbindingen.

De gemeente Maastricht heeft echter een beperkte rol in dit soort openbaarvervoerdossiers. De gemeente is geen opdrachtgever voor het openbaar vervoer. Dat zijn aan Nederlandse zijde het Rijk en de provincie Limburg.

Wat betreft de ambities kunnen we het volgende melden:

Samen met de colleges van Sittard-Geleen en Heerlen zijn wij gestart – zoals verwoord in het Coalitieakkoord 2022-2026 – met het haalbaarheidsonderzoek naar een betere en snellere openbaar vervoersverbinding tussen Maastricht, Heerlen en Sittard. Zodra dit onderzoek is afgerond wordt u hierover geïnformeerd.

We werken daarnaast samen met partners stapsgewijs aan de doorontwikkeling van het stationsgebied tot een internationaal openbaarvervoerknooppunt, conform de Ambitienota Stad en Spoor. Op dit moment loopt een onderzoek naar het vervangen van de krappe passerelle en de haalbaarheid van het burgerinitiatief Soete & Coenen. We verwachten deze zomer uw raad te kunnen informeren over de (tussen)resultaten van deze onderzoeken.

DATUM
1 juni 2023

Om de lobby van het college kracht bij te zetten, focus te brengen en partners voor een gezamenlijke lobby te vinden, wordt gewerkt aan een 'wenkend perspectief' voor Maastricht 2050. Dit perspectief moet gezien worden als een uitgestoken hand naar alle partners in de stad, regio, provincie, rijk en EU en vormt de basis voor het gesprek en samenwerking met elkaar. Hierbij wordt toegewerkt naar een gezamenlijke stapsgewijze realisatie van (fysieke) maatregelen waarvan uiteindelijk de hele (Eu)regio zal profiteren. Naast innovatie en leefkwaliteit vormen (internationale) verbindingen van- en naar Maastricht een belangrijk onderdeel van het perspectief. Onderdeel van het perspectief zal zijn het intensiveren van de bestaande infrastructuur met meer en betere grensoverschrijdende verbindingen. Daarnaast ook gebiedsontwikkeling in de buurt van stations zodat woningbouw, voorzieningen en economische ontwikkeling met elkaar verknopen en niet leiden tot meer automobilititeit, maar wel tot meer leefkwaliteit en een betere business case voor openbaar vervoer. Uw raad zal op korte termijn geïnformeerd worden over dit 'wenkend perspectief'.

a. Hoe sluiten deze ambities aan bij de bovengenoemde visie van het College?

De ambities op het bevorderen en verbeteren van grensoverschrijdend openbaar vervoer passen binnen de geldende Euregionale en Europese beleidsopvattingen, samenwerking en belangenbehartiging zoals in het antwoord bij vraag 1 beschreven.

b. Wordt er ook gekeken naar laaghangend fruit, zoals de drie-landen-trein of het doortrekken van de directe Brussel-Visé-trein naar Maastricht?

De gemeente is zoals hiervoor aangegeven geen opdrachtgever voor het openbaar vervoer. Dat zijn aan Nederlandse zijde het Rijk en de provincie Limburg. Ook is de realisatie van (grensoverschrijdende) treinverbindingen in de regel kostbaar en complex. Er is derhalve geen sprake van laaghangend fruit.

Dat neemt niet weg dat het college de lobby en werkzaamheden in het kader van de drielandentrein ondersteunt. In stappen zal deze trein in de komende jaren tussen Aachen Hbf – Heerlen – Maastricht – Liège Guillemins tweemaal per uur per richting gaan rijden. Hiervoor zijn aanpassingen aan het materieel, de spoorbeveiliging en infrastructuur nodig. Op een groot aantal punten wordt inmiddels aan de noodzakelijke voorwaarden voldaan. Op dit moment rijdt de trein alleen in Duitsland en Nederland. Verwacht wordt dat eind 2023 de drielandentrein eenmaal per uur wel alle drie de landen zal aandoen. In de jaren daarna zal de frequentie van de trein naar de beoogde tweemaal per uur verhoogd worden.

Wij pleiten daarnaast voor een IC-verbinding tussen Maastricht en Brussel. Dit kan zowel een Nederlandse als Belgische trein zijn die de grens over rijdt. Dit zal net als de drielandentrein een kwestie zijn van lange adem. Uiteraard geldt daarbij dat hoe succesvoller de drielandentrein zal zijn, hoe sneller de stap naar een IC-verbinding gezet kan worden.

Vraag 5:

In hoeverre deelt de Nederlandse overheid de Europa-visie van het college en bijbehorende ambities in mobiliteit?

Antwoord 5:

In het 'Toekomstbeeld OV' schetst de Rijksoverheid haar plannen voor het openbaar vervoer op de lange termijn. In dit toekomstbeeld zijn geagendeerd: capaciteitsverruiming station Maastricht (onderzoek naar Passerelle), de drielandentrein (Luik-Maastricht-Heerlen-Aken) en het doortrekken van de nu nog binnenlandse IC-verbindingen van de Randstad naar Aken via Heerlen en de Randstad naar Luik via Maastricht. Ook het versnellen van de verbinding met Eindhoven en de Randstad en de verdere opwaardering van de Maaslijn (IC-kwaliteit Maastricht-Nijmegen) zijn

DATUM
1 juni 2023

geagendeerd in het Toekomstbeeld OV. Een intercityverbinding tussen Maastricht en Brussel maakt geen onderdeel uit van het Toekomstbeeld OV.

De Rijksoverheid heeft recentelijk – samen met provincie Limburg en de Belgische overheid – een intentieovereenkomst getekend aangaande de drielandentrein. Berichtgeving hierover vindt u [hier](#).

De Rijksoverheid werkt op dit moment aan de nieuwe concessie voorwaarden voor het exploiteren van het hoofdrailnet 2025 – 2035. In deze nieuwe concessie zullen ook voorwaarden opgenomen worden over het grensoverschrijdend openbaar vervoer. Hierbij maakt de Rijksoverheid een afweging tussen de kwaliteitseisen en de rentabiliteit van de nieuwe concessie. Berichtgeving hierover vindt u [hier](#).

Vraag 6:

In hoeverre sluit de strategie van het college aan bij die van de provincie Limburg?

a. Hoe wil het college deze strategieën gaan coördineren als het gaat om de verschillende lobby's op provinciaal en rijksniveau?

Antwoord 6:

De bij antwoord 4 benoemde strategie en activiteiten sluiten aan op de prioriteiten van de provincie. Dit uit zich bijvoorbeeld in de gemeentelijke lobby voor de railagenda van de provincie (denk aan de drielandentrein) en de samenwerking in concrete projecten (bijvoorbeeld het onderzoek naar het transferknelpunt station Maastricht).

Waar het College nu reeds pleit voor een intercityverbinding naar Brussel, focust de provincie eerst op een succesvolle drielandentrein en noemt het als mogelijk volgende stap een intercityverbinding naar Luik. Een intercityverbinding tussen Maastricht en Brussel zou overigens uiteindelijk wel de praktische oplossing kunnen zijn voor het bieden van een IC-kwaliteit tussen Maastricht en Luik, alleen is de overstap voor doorgaande reizigers niet in Luik, maar Maastricht.

a. Hoe wil het college deze strategieën gaan coördineren als het gaat om de verschillende lobby's op provinciaal en rijksniveau?

Verbetering van samenwerking in de (EU)regio en met de Provincie Limburg is een speerpunt voor de Gemeente Maastricht. Daar waar mogelijk en van toegevoegde waarde wordt gezocht naar samenwerking in de lobby in de regio en met de Provincie Limburg, met respect voor elkaars verantwoordelijkheden. Het bij antwoord 4 aangehaalde wenkend perspectief is hier een concreet voorbeeld van.

Vraag 7:

In hoeverre delen de bovengenoemde (Eu)regionale gemeenten en relevante regionale/landelijke overheden de Europa-visie van het college?

Antwoord 7:

De genoemde Euregionale gemeenten, waarvan enkelen samen met Maastricht de MAHHL+ samenwerking vormen, delen de ambitie tot het verminderen van grenseffecten op eerdergenoemde thema's. MAHHL+ werkt met een samenwerkingsagenda die is vastgesteld op de Euregionale werkconferentie in juni 2019. Deze agenda behelst de thema's Mobiliteit, Duurzaamheid, Economie/arbeidsmarkt en cultuur. Later is ook veiligheid als thema aan de agenda toegevoegd. Hieraan zijn ook uitvoeringsprogramma's aan toegevoegd zoals ook in de bijlage als voorbeeld toegevoegd.

DATUM
1 juni 2023

In het kader van NOVI-gebied Zuid-Limburg (tegenwoordig NOVEX) is in oktober 2020 een Plan van Aanpak opgesteld samen met het Rijk (BZK), de provincie en 16 Limburgse gemeenten. In dit plan zijn drie hoofdpogaven, met als bijzonder aspect daarbij steeds het benutten van grensoverschrijdende kansen benoemd. Het gaat om de volgende opgaven:

- 1. Naar een grensoverschrijdende innovatieve en circulaire economie*
- 2. Sterke en gezonde steden in Zuid-Limburg*
- 3. Versterken uniek Nationaal Landschap als groene long voor Zuid-Limburg*

Vraag 8:

Bestaat er een strategie binnen het college om een integrale visie te ontwikkelen in samenwerking met de bovengenoemde gemeenten en regionale/landelijke overheden?

Antwoord 8:

In het coalitieakkoord is geen ambitie opgenomen om tot een integrale Europa-visie te komen. Dat laat onverlet dat het college wel uitvoering geeft aan de in het coalitieakkoord uitgesproken ambitie tot versterking van de lobby-capaciteit en verbetering van de externe oriëntatie.

Vraag 9:

Ziet u een belang om de gemeenteraad te betrekken bij deze visie?

- a. Zo ja, hoe?

Antwoord 9:

Dit is niet van toepassing. Zie ook antwoord 8.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

G.J.C. Kusters

De Burgemeester,

J.M. Penn-te Strake

Schriftelijke vragen